

מסורת הש"ס

(א) לעיל יט. פסקים
לא. גיטין לו. ז"ק מ:
[קדושין טו.], (ב) לקמן
פו: ע"ש, (ג) יבמות ח:
יט: לו, (ד) [שאחלוך
רש"ש], (ה) [דברים כה],
(ו) [ויבמות ג. ושם],
(ז) [שיך לעיל במשנה],

תורה אור השלם

1. וְהִתְּנוּדוּ אֶת חֲסֹאתֶם
אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִשִּׁיב אֶת
אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמִּישְׁתּוֹ
יִסֵּף עָלָיו וְנָתַן לְאֲשֶׁר
אָשָׁם לוֹ: כְּמִדְּבַר ה' ז'
2. כִּי יֵשְׁבוּ אֲחִים יְחִידוֹ
וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין
לוֹ לֹא תִהְיֶה אִשֶּׁת הַמֵּת
הַחַיָּוָה לְאִישׁ וְז' יִבְרָהּ
יָבָא עֲלֶיהָ וּלְקַחָהּ לוֹ
לְאִשָּׁה וְיִבְרָהּ:

דברים כה ה

מוסף רש"י

וַתֵּן לְאִשֶּׁר אָשֵׁם לוֹ.
לֹאֲסֵר לְהוֹרֹוּ לוֹ לֹא נִאֲמָר,
לֹאֲסֵר לֵאסֵר אֶשֶׁם לוֹ לֹאֲסֵר
קֵקֶן שְׁלֹו, (בְּקִי)
אֲמִרְקִין אֶשֶׁם זֶה קֵקֶן
(פְּסוּחִים) וְכַעֲרִי לְעִיר
(יֵט.) מְלֻמֵּד מִשְׁגֵּרֶשֶׁה
בְּגִט. לֹאֲסֵר שְׂמֵאֵה עֲשִׂית
כִּשְׁמוֹ שְׁמֵהּ וְאֵם לְגִרֶשֶׁה
מִגִּרֶשֶׁה וְאֵם וְאִיִּם לְרִיבִי
מִלֵּאֵה, וּמִלֵּאֵה וּמִלֵּאֵה
רִצֵּה לְחִיזוֹר וּלְרִצֵּה לְאֲמִרְקִין
מִלֵּאֵה רִמָּה רִמָּה עֲלֵיהָ
וְעִבְדָּה וּמִשְׁמֵאֵה חִקוּס
עֲלֵיהָ בְּחִסּוֹר אֶשֶׁם אֵה
לְחִי כְּמִי וְקִרְקָה לוֹ
כִּשְׁמֵהּ שְׁלֵקֶה עֲשִׂית
לֹאֲסֵר לֵדֵב לְרִיב (יִבְמוֹת ח)
וְכַעֲרִי שֵׁט יֵט. (טז.)

תוספות רי"ד

ההוא גברא דנפלה ליה
יבמה במתא מחסא
יבמה אחורא למיסל
בגיסא מיניה א"ל
מח דעתך משום מכר
בנכסיי מיילנא קר וכו'
וסתפנא דלמא עבדית
ל' כפומבדיתא רמאנא.
שחור בר וטבל קטא. א"ל
א' עיית פלוג מחשאת
אמר מר בר רב אשי
א"ע' דכי אתא רב דרמי
אמר אבי יוחנן האומר
לחבירי דשטן שרה וזו
תקנה ק"ל לאחרי ל'
יום קנה לאחרי ל' וחס
ופלוגי עומדת באנס חס
אמר רבא לאבי ירמי.
עשויין לא' יבם לאז וכה
בנכסיי ואין לו כת בהן
עבסי כלום. ואח"כ אשם
יבם תתלה ואח"כ תלה
קדש הכיז הדלק תתלה
וראש סיבם לאז וכה אז
כי אתא (ר"ד) [רבין] א"ר
א' קנה לאז קשיא אז
דא"ל קני מעבסיי אז
דלא א"ל קני מעבסיי:
מז מיניה מעולא יבם
ואח"כ חלה מורא א"ל
עשה כלום. מי שאין לו
קדש סיבם [למכור] בנכסי
אחיו מפני שזה עומדים
לגביהון לזבנה דבאמור
וכשי' חלה ואח"כ יבם
כין אתא רבין אמר ר"ל
כין וכו' ואח"כ [חלק]
כין חלק ואח"כ יבם

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

פב.

עין משפט
גר מצוה

א מ״י פ״ב מהלכות מילה
הלכה ו' עוש״ע ח״מ סימן
פו סעיף א':
לד ג' מ״י פ״ב מהל'
מכירה ה' ט סמג
עשן פב עוש״ע ח״מ ס'
קלן סעיף ו':
לה ג' מ״י פ״ב מהל'
אבות ה' יא סמג
עשן יא עוש״ע אה״ע ס'
קסח סעיף א':
לו ד' מ״י פ״א מהלכות
יבום הלכה טו סמג
עשן יא עוש״ע טס ס'
קסח סעיף א':

תוספות רי"ד (המשך)

לא עשה כלום: ותחִי
פירות המחוברים לקרקע
שלו וזאת והרי כל
בכסי אחוּרָאין לכתובתה
והמחוברים לקרקע
בפיקדון חן. וחי שלהו. ואי
קשיא מִישׁ אלא מִנִּמֵּי
דאמרו דבן הוה שלו ולא
קשיא לו הוה אלא אמרִי תו
לשון וזאת אֵלִים טובא
שִׁיעֻבְהוּ דאֵין הִכְלָה
על בכסי בעלה או כח
לשון בכסי שוּחַת נִימֵי
האש קוּרִין קִין גִּמּוּר
לאשה אמרו בכסֵּי מִפּוֹת
המחוברים לקרקע אֵין־
שִׁנְתוּ בְּרִישַׁת אֵבֶיהֶן
שִׁנְגִּמּוּ בְּרִישַׁת הִכְלָה
שֶׁן וזאת וזאת אֵין
לוּה בְּחָן אלא שִׁיעֻבְהוּ
בְּעֻלְמָהּ גִּוְהִי הֵם שֶׁל
אֵין כִּי־שׁ אֵין מִפּוֹת
המחוברים של יבֵם וְלִי
שִׁנְתוּ דאֵין אֵין מִפּוֹת
הזכא אֵבֶילִית מִפּוֹת
דהֵם דהֵם מִי אֵבֶיל
לזכא פִּירִי לזכא חִמְסִין
יִנּוּג אֵין בְּחֻקָּת חִמְסִין
וְכִין שִׁנְגִּמּוּ מִפּוֹת
בְּרִישַׁת תַּקְנֵי לוּ שִׁיבֵאל
הֵכל הֵם עֲלוּי שִׁישׁ
על המחובר וְאֵין לוֹ
הַלְשׁוּת על חֻקָּת חִמְסִין
אֵבֶל אֵבֶילִית מִפּוֹת הִכְלָה
הזכא חן דִּירִית אֵין מִשּׁוֹם
חֻקָּת חן מִפּוֹת דִּירִית אֵבֶיל
וְכִין חן קִנְיָן אִמְרִי
וְזֵאת חן דִּירִית אִמְרִי
בְּעִי יבֵם לְמִכּוֹר בְּעִלוּ

המחבר שהוּם משועבֵד
לאשה וסִפֵּר קָמֵר ר' שלמה
להכי א"ל תני ר"ה.
שנא"פ שהיו גוֹת [דרין]
כ"ר"מ החליטוה חכמים
להי שכיב שחוקתה ברי
אין העל בעל כלום אריתו
רועה לדרק כמה חי שרין
כלא פירוש: חכמה ה"ה
וכי לאמי אריתו אר"י
ב"ר לומר שמגרשה ברי
ומחזירה. מגרשה פשטא
מ"ד ויבמה אמר ר' שמא
עדין יבמים הראשונים
עליה ולא תסגי לך בגט
אילו חזרי נמי חליצה
קמ"ל: מחזרי פשטא

(א) חולי ז"ל שעבוד דיש
ליבמה על נכסי בעלה דיהא
כח לאשה בנכסים יותר מנ"מ
השתא ג"מ וכו'.

לא אשכחן תנא דמחמיר תרי חומרי בבתובה. ואם תאמר והא דתמן בהכותב (לקמן דף פד. ושם) מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין והיה לו פקדון או מלוה ציד אחיים ר' טרפון אומר ניתנו לכושל שזהו ומפרש בגמרא לכתובת אשה משום חינה ולמאן דאמר נמי לכושל שצרכיה אם הייתה כתובת אשה כושל היה מודה או אם לא היה צעל חוב כלל היו נותנין לאשה ואי היה מפרשין דההם הם הדין אלף מלוה לימן לכושל שזהו חסד נוחא ואפי' אי דינא הכי יש לומר דשאני ההם דאין היורשין מוחזקין מן הפקדון והמלוה לכך אין צריך לדרבי נתן מדע דלא חשיבי מוחזקין דהא אי הוו חשיבי מוחזקין לא הוו מטלטלי דידהו משתעבדי לכתובה או לצי"ח אבל הכא הרי היצם מוחזק מאותה מלוה שארי הוה החצי ואפי' היו אחרים חייבין הוה חצי יצם מוחזק דבמקום אחיו קאי לכך צריך דר' נתן:

פּוֹמְבֵּדִיתָא רַמְמָה. וְאִם

תאמר
 ומה
 ורמאות עשה הא אומר רב יוסף לא
 והיו צנייה וצינא ועוד דמה מיקן בכך
 דתאמר אפולוג מהשתא ואומר רבינו
 ינאח דלעיל חור זו הפומדיתאה
 וכלא רבא ליתן אמר שביס והא דקאמר
 רב יוסף כו' לא משום שהיה כריך
 ללאותו מעשה אלא לפי ששייך עליו
 לאותו הדין: **התם בידו הכא לאו**
בידו. פירש בקונטרס הלכך כי אמר
 ליה נמי לכשאכנוס זכה מעבשיו לאו
 מדידי הוא דקיימא לן כרב יוסף
 דפסקין לקמן הלכתא כוותיה ואפי'
 אית לן יסם ואחרי' חילק מה שעשה
 שעשו השתא מיהא לאו בידו הוא
 וקשה לרשב"א דמאי שנא מדאמר
 רב צפיק דבבא מנעא (דף טו: א)
 שדה זו לכשאקחנה ממך קנייה לך
 מעבשיו קנה אע"ג דלאו בידו וי"ל
 דרב סבר אדם מקנה דבר שלא בא
 לגעולם ולא קיימא לן הכי דפסקין
 בפרק אף על פי (נעיל נט.) כרבי
 יוחנן הסנדלר:

הוא דאמר מעבשיו והוא דלא אמר

מעבשיו. לא דמי לאומר לאשה
הרי את מקודשת לי לאחר שלשים
וזה אחר אחר וקידשה בתוך שלשים
המעות א"פ שלל אומר מעבשיו
שין (דף נט.) דבכסף ודאי לא בעין
חייבת לשלם והוי כאלו הכסף בעין
סיכה אם לא אומר מעבשיו לא קנה
כבר פסקה השנייה וכן נמי דאמר
(פ"ג) שדה זו לכשאקחנה ממך קטור
משום דקחה קניית שדה הויא כשטר
השטר לא יקרה ולא יהיה בעולם
פקא ליה בציבור מעבשיו ולאחר ל'
עבשיו לכשאקחנה קנה דהא דקאמר

ומעבשיו לבסוף ליכא לספוקי במידה
ואי תנאה הו אמאי בעינן שתהא
רשות מקנה נמי דהא קנה מעבשיו
אלא מעבשיו מתחיל הקנין ואינו
מקנה מקום הראוי למשיכה ובהאשה
דקסבר דמטלטלין לא משתעבדי
דחמין בדין אלא יתנו ליושרין ולא
לא זכות אבל הכא שפיר לא רחמנא
לדאשטריד יוצמה לבמה דברס:

דלמא. זהא נמי לא טעה דרבי נתן היא דמוציאין מזה ונותנין לה: **לְאִשֶּׁר אִשֶּׁם לוֹ.** לְאִשֶּׁר הִקְרָן שְׁלוֹ וְלֹא כְּמִיד לְאִשֶּׁר נוֹשֶׂה בּוֹ: **אֵלֶּה** הַלְכֵי אִינֶה מִשְׁנֵה וְטַעַם הַתַּנָּה שֶׁנִּשְׁנֵא לֹא אֲשַׁכְּחֹן מִנָּה דְּלִית לִיה **תְּרֵי חוּמְרֵי** בְּכַתּוּבָה שְׁהֵי הֵיא מְדַבְּרִי סוֹפְרִים חֲדָא דְּמִטְּלֵי מִשְׁתַּעֲבָדִי לָהּ וְחֲדָא דְּגִבֵּי מִצְעַל חוּבּוֹ שֶׁל מַת **מְדַבְּרִי** נָתַן אֵלֶּה חֲדָא מִהֶגֶן חוּמְרֵי הָיוּ לִיה לְמִיתֵי בֵּה אִי כְּרִיזֵי מֵאִיר **וְכִר' נָתַן** וְכִיּוֹן דְּתַנָּה כְּרִיזֵיהּ לֹא קִצְבָּלָה מִרְבּוֹ כֵּן וּמֵאלוּי שִׁנְאָה מִי סָסִידֵר הִבְרִיתָא וְלֹא סַמְכִין עֲלֵהּ **בְּמִידִי: וְלֹא יֵדְעָא מֵאִי הִיא.** לֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ טַעַם דְּכִדּוּר אֲמַלִּי אִינֶה מִשְׁנֵה: **פּוּמְבִדִּיתָא רַמָּא.** שְׂאֲחֵרִי כֵּן חוּר **בּוֹ.** פּוּמְבִדִּיתָאִי קָרִי לֵהּ רַמָּא כְּדִאֲחֵרִי **צַעֲלָמָא** (חולין דף קס.) נִרְשָׁא נֶשְׁקִין מִנֵּי כִּכֵּן פּוּמְבִדִּיתָאִי לִיּוֹן שְׁנֵי **אֲרוֹסְפִיין** [וְכַתּוּבָה הַבָּתִּים (ד"ב מ): כְּמוֹ כֵּן מֵא וְאֲחֵרִי לֵרַמָּא דְּפּוּמְבִדִּיתָא]:

לי כדעביד פומבריד
 אי בעית פלוג לך מה
 אשי אע"ג רבי אתא
 יוחנן האומר לחבירו
 תהיה קנויה לך אל
 לאחר ל' יום קנה ואמור
 בידו הכא לאו בידו
 יוחנן לא קני לא ק
 מעבשיו הא דלא אמור
 מיניה מעולא יבם ואח
 ולא כלום חילק ואח
 ולא כלום מתקיף לה
 ואח"כ חילק לא עשה
 יבם מבעיא שני מעע
 אמר ר"ל בין יבם ו
 ואח"כ יבם לא עשה
 עשה ולא כלום: וחכ
 לקרקע שלו: אמאי
 וערבאין לכתובתה
 שלה: כנסה הרי
 הלכתה^א אמר רבי
 ישמגרשה בגמ' ומחזיר
 מהו דתימא^ב ויובמה
 יבומין הראשונים על
 אלא בחליצה קא משי

והתקינו ליה רבנן היבא דאיבא קרן קיים והני נמי פירי יניהו דגמרי
בצרסותיה אבל הכא קרנא ופירא דידיה הוא ושיעבודא הוא דאית לה
ועלייה ומהי דאישמעבד לה מחיים דבעל לא אמרינן פירא הוא
אלאפקועי שיעבודא: **הני שלם**. ולא פליגי רבנן עליה אלא אתלושין
ואכסאקים ולמימר דלא משעבדי מטלטלי לכתובת: **שמגרש בגט ומהזירה**.
שמיילי אשמעינן מגרשה בגט ואינה נריכה חליה ואשמעינן שאם
רצה להחזירה מחזירה כשאר אשה: **עדין יבומין הראשונים עליה**.
ואע"פ שלקחה דהכי כתיב ולקחה ויבמה: **קמ"ג**. נדעית כחשמו (מאסא)
דרשין ליה לקמן [ע"כ] והאי ויבמה דרשין לבעל כרחה ציבמות (מ"ד נ:):

לכלבשחאקנה היינו משום דאינה שלו עמה ואינו יכול להקנותה אלא
 יוחנן דהכא מאי קסבר אי חזרה הוא אמאי קנה
 עמומדת בלגס דהכי משמע בהכותב (למן דף פו: וס) דדוקא בעומדת
 דמנחה הוא ולא חזר בו עד לאחר שלשים ו"ל דר' יוחנן לטעמייהו
 עד לאחר שלשים וכן איח ליה בהאומר בקידושין (דף ס.) ולהכי
 רבבה (בימות ג.) ד"ה קנותה (הארכתי: **והתלושין** ב"ה הקודם וכן
 דפריש בקוטרס אלא קדמה איחי אמאי זכתה לר' עקיבא
 דלפילוי קדמה היח לל זכתה דמוכח הים בגמרא ו"ל דהכי
 שיעבוד בעלמא לא חש ולחמיה הארכתי: **הבבא** אחר רבבה